

РОМАН РОМАНОВ
РЕПОРТАЖ ДО ПОСЛЕДНАТА
МИНУТА

Превод от руски: Найден Колев, 1988

chitanka.info

Алеята на космонавтите е особено красива през есента. Косите лъчи на залеза, проникващи през разноцветните листа на добре поддържаните дървета, се плъзгат по бронзовите бюстове на героите-космонавти, подредени по цялата дължина на алеята.

За вървящите по алеята хора — пейзаж привичен. Едни бързат с умислени лица, други просто се разхождат сред шпалира от звездни герои и обсъждат от земни по-земни неща. Само двама души бавно преминават от една скулптура към друга, без, увлечени в разговора си, да забелязват хорския поток.

— Знам, че добре познавате историята на космонавтиката — обръща се към по-младия си събеседник възрастен, висок, с атлетична фигура човек. — Има обаче едно събитие от усвояването на Космоса, с което, мисля, не сте достатъчно запознат и което изобщо... Работата е там, че когато се връщаме с успехи, с победи, пътят ни в Космоса става всеобщо достояние. А виж, когато несполука някаква има там или... — Той направи многозначителна пауза. — Тогава всеки сам трябва да се досеща...

— Какво имате предвид? — заинтригувано попита по-младият.

— Искам да ви покажа паметника на един все още неизвестен за вас герой, изключителния подвиг на когото вие като журналист и писател-фантаст трябва да познавате в подробности.

Бавно продължиха край дългата редица бюстове на герои на Космоса и спряха, загледани в бронзовата скулптура на човек с оплешивяваща глава.

— Ето — каза възрастният командир на младия си събеседник, като посочи бюста на космонавта, — това е Григорий Одинок, роден през 2020 година. Той не е само космонавт... Днес можем да говорим за него като за учен. Да, да... Той преодоля всички трудности по подготовката на космонавтите, за да работи в Космоса с единствената цел да провери своята космологична хипотеза.

— И що за хипотеза е това? Да не би пак нещо, свързано с извънземните? — пошегува се журналистът.

— Не... — стараейки се да запази сериозността на разговора, каза командирът. — Одинок твърдеше, че движението на кометите става не само под действието на привличането на Слънцето и планетите.

Той упорито доказваше, че опашката на кометата е не просто резултат от изпаряването на леда и отделящите се заедно с газовете твърди частици, а че тази опашка е образувана още и от поток газове, изхвърлян от недрата на кометното ядро, който поток ѝ придава допълнително ускорение. Специалистите му възразяваха, но той държеше на своето: че тази „природна“, естествена реактивна сила от изригването на кометното ядро е причината и за силно изтеглените орбити на кометите.

— Ако в кометата съществуваше такъв „механизъм“, тя завинаги би напуснала Слънчевата система — иронично забеляза журналистът.

— Това е логично — каза командирът. — Впрочем, то се и случва...

— Но как би могъл да докаже тези свои предположения? — попита журналистът, разглеждайки скулптурата от всички страни.

— Той писа статии, дори фантастични разкази на тази тема, но не му ги отпечатаха. Веднъж дори се изказа пред научния съвет в Института по геохимия и физика на минералите към Академията на науките. Учените обаче дори не обсъдиха доклада му...

Впрочем един от видните астрофизици всъщност се изказа. Застана пред катедрата и произнесе само една фраза: „Защо ли слушаме тези дилетантски брътвежи?“

Тази фраза буквално го смаза. И тогава той реши да тръгне по друг път. Беше волеви човек. Извоюва правото да постъпи в отряда на космонавтите. Стратегическият му план беше да уреди полет до поредната приближаваща се комета. Със собствените си очи да види как и откъде се ражда приказният неин шлейф, наистина ли това е природен реактивен снаряд?

Слънцето се скриваше зад хоризонта. Алеята беше опустяла, но редките минувачи също спираха край бюста, опитвайки се да разберат с какво е заинтересувала двамата събеседници именно тази скулптура.

Командирът бащински сложи ръка на рамото на младия човек и го поведе към близката пейка.

— За околните Одиноков беше малко чудака, по-точно, фанатик. След като изгуби всяка надежда да докаже верността на своите идеи, той стана отличен космонавт и мечтаеше за времето, когато ще му се удаде възможност да се докосне до комета. Да кацне на нея и да предаде репортаж на Земята...

— Репортаж, разхождайки се по кометата? — Младежът се замисли. — Започвам да си спомням нещо от историята на космонавтиката. Сближаване на космически кораб с комета през 2045 година... Но тогава аз бях съвсем малък.

— А аз не само помня това събитие, но и добре го познавам, защото бях ръководител на полета — развълнувано каза командирът. — Одиноков най-после успя да изтръгне разрешение да лети към комета и да се опита да кацне на ядрото ѝ.

Сякаш забравил за събеседника си, командирът започна да си припомня нявгашното събитие.

— Очакваше се поредното приближаване към Земята на една от най-красивите комети. Това беше Родлеевата комета. Откриха я, когато изглеждаше още като звездичка от 24,2-а величина. Одиноков чакаше и щателно се готвеше за полета. Точно бяха пресметнати денят, часът и минутата за старта, така че да срещне кометата в най-близката до Земята точка от орбитата ѝ. И сега помня лицето му, съсредоточено, с някакво удивление, гледащо нас, изпращачите, сякаш все още не вярваше, че му е разрешено да извърши мечтаното... И ето накрая в уреченото време стартът е даден. Космическият кораб се откъсва от Земята, отнасяйки Одиноков към орбитата на Родлеевата комета.

Заслушан в разказа, младежът се сгуши, по гърба му пролази хлад. Вечерта беше тиха, безветрена. Листата на дърветата едва-едва шумоляха, падайки тук-таме, самотни, на земята.

— Ние се заседяхме, да се разходим по алеята — предложи разказвачът.

После, бавно крачейки, продължи:

— Аз държах връзка с кораба. Ако имате време, можем да прослушаем записа. Единствено за мен той е достъпен, само на мен могат да разрешат да го взема от архива на фонотеката, защото там са записани два гласа — на Одиноков и моят.

— Би ми било много интересно да го изслушам — оживи се младежът.

— Целият път от Земята до кометата мина точно по графика. Той смяташе, че корабът трябва да приближи и да акостира, тъй да се каже, върху предната част на ядрото, за да избегне срещата с частиците и газообразните потоци в шлейфа на кометата. Одиноков виртуозно извърши последната маневра. Включването на спирачната система,

подхождането и самото кацане върху кометата бе извършено майсторски, без ни най-малък удар. На екрана се виждаше неголямата повърхност на ядрото на кометата, осветена от палещите лъчи на нашето светило. Като върху огромен айсберг стъпи Одинок. Така всъщност и определи той в репортажа си излизането от кораба.

На кометата, както и в кораба, цареше безтегловност. Незначителната ѝ маса не надхвърляше в радиус и километър и ядрото беше почти без гравитация.

Одинок беше точен във всичко. Действията му, с месеци отработвани на Земята, бяха безпогрешни. Първото, което трябваше да направи, беше да забие в ледената обвивка на кометата куки и да закрепи кораба, досущ катер към огромен леден блок. След това той включи автоматичната система за връзка, взе реактивната раница и като се откачи от въжето, свързващо го с кораба, започна да изследва това уникално космическо чудо.

Репортажът му от ядрото на кометата беше наистина приказен. Обяснявайки какво представлява шлейфът на кометата, той през цялото време допълваше: „Аз съм прав, аз съм прав... Аз се намирам не само в облак от изпаряващи се частици, аз стоя на прага на вулкан! — викаше той възторжено. — Частици газ и прах се изтръгват буквално като от огромно гърло на реактивен снаряд. Аз съм прав, аз съм прав! — викаше той. — Кометата има свой естествен «реактивен двигател»!“

Той вървеше по кометното ядро, по-право плуваше, едва-едва докосвайки се о него с крака и всъщност само реактивната му раница го придържаше към повърхността на ядрото.

Много часове прекара той, изучавайки състава му, събирайки образци. А в това време горещите слънчеви лъчи размеквали ледената обвивка. После настъпи моментът, когато кометата се приближи до перихелия си. Огнените лъчи стопявали предния край на ядрото ѝ.

Изведнъж в репродуктора се разнесе странно глухо изпъшкване. Настъпи дълга пауза и накрая чух неговия глас...

Разказвачът замълча.

— И какво е станало? — тревожно попита журналистът.

— Станало е това — продължи след малко командирът, — това, което още на Земята маниакално твърдеше Одинок. А той твърдеше, че появата на втора опашка на кометата, опашка, насочена към

Слънцето, е резултат от стопяването на предния край на ядрото. От топлиите лъчи на Слънцето предната част на кометата се разкъсва и от недрата на ядрото под налягане изригват частици газ и прах, образуващи втора, предна опашка на кометата, насочена към Слънцето. Това и стана с Родлеевата комета. Предната част на ядрото, където бе закрепен корабът на Одинок, под действието на горещите слънчеви лъчи се превърнала в крехка обвивка. Вътрешното налягане на газовете разкъсало отгънялата стена и образувалата се струя от газове отнесла отломките от обвивката на ядрото, а с тях и космическия кораб, закрепен от Одинок.

— Значи, Одинок е останал върху кометата без кораб? Така ли да разбирам? — тревожно повтори въпроса си младежът.

— Да, космонавтът остана на комета без кораб. По-нататъшните събития обаче бяха още по-трагични. От близостта на Слънцето кометата започна да се руши, да се разпада, отломките ѝ хаотично се разлетяха и... сред тях летеше и Одинок. Този мъжествен човек напразно се бореше с гигантската гравитация на Слънцето. Реактивната му раница беше безпомощна. Нищо не можеше да го спаси, той падаше в меката газообразна нажежена плазма на Слънцето, но и до последните си минути продължаваше да води своя репортаж...

За да добиете представа за характера, за волята на този човек, непременно трябва да прослушате записа. Осъзнавайки неизбежната гибел, той намери мъжество да говори и да обрисова картината на необятния хоризонт от бушуваща плазма. Той вече усещаше фантастичната скорост, с която падаше. И в същото време спокойно разказваше как срещу него връхлита светлината на ослепяващата гигантска клада.

И в последните минути той все повтаряше: „Аз бях прав! В кометата действа вулкан, който създава нейния шлейф, аз бях прав!... Кометата е естествен космически кораб“.

Слънцето вече не пускаше радиовълните от своите гравитационни окови. Гласът му едва се долавяше, а той говореше и говореше: „Хора от Земята, хора от Вселената, аз навлизам... аз опознавам звездното вещество... Аз съм първият човек, създаден и погълнат от Слънцето“.

Събеседниците мълчаха. Слънцето бе паднало зад хоризонта. По скулптурите на космонавтите играеха зайчета от светлините на

лампите. Отново приближиха до бюста на Одинок. Младежът още по-внимателно огледа бронзовата скулптура и сякаш поосвободил се малко от разказаното, замислено промълви:

— Фанатик...

— Не, разкривайки своите тайни, природата иска жертви.

Разказът е публикуван във вестник „Орбита“, брой 36 от 1988 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.